

Το μυστήριο του θανάτου

Τί είναι ο θάνατος και πώς εισήλθε στον κόσμο

Στην Άγια Γραφή επανειλημμένως αναφέρεται ότι δεν έκανε ο Θεός τον θάνατο, αλλά ότι ο θάνατος εισήλθε στον κόσμο δια της αμαρτίας του Άδάμ. Η διήγηση της πτώσης του ανθρώπου στην Άγια Γραφή τελειώνει με την αποπομπή του από τον παράδεισο της τρυφής, τον αποκλεισμό του δηλαδή από το «ξύλον της ζωής» και τη **δυνατότητα της άθανασίας.**

Ακολουθεί η αποκαλυπτική εικόνα της αγάπης του Θεού, της αγάπης που κατορθώνει να αναιρέσει τον τελεσίδικο χαρακτήρα της πτώσης, να περιορίσει το κακό που προκλήθηκε, και να σχετικοποιήσει το ανεπανόρθωτο. Είναι η εικόνα των «δερματινών χιτώνων»: «Και έποίησεν Κύριος ο Θεός τῷ Ἀδάμ και τῇ γυναικί αὐτοῦ χιτῶνας δερματινοὺς και ἐνέδυσεν αὐτούς» (Γεν. γ' 21).

Στην Παλαιά Διαθήκη, ακόμη, αναφέρεται ότι: **«ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδέ τέρπεται ἐπ' ἀπωλεία ζώντων. Ἐκτίσσε γάρ εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα, και οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς φάρμακον ὀλέθρου οὔτε ἄδου βασιλειον ἐπὶ τῆς γῆς...δικαιοσύνη γάρ θανάτος ἐστιν»** (Σοφ. Σολ. α' 13-25).

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς θά σημειώσει ότι, όταν ὀμιλοῦμε γιὰ τὸ θάνατο, **ἐννοοῦμε κυρίως τὸν χωρισμὸ ἀπὸ τὸ Θεό.** Αὐτὸς ὁ χωρισμὸς γίνεται διὰ τῆς αμαρτίας, ὁπότε κέντρο τοῦ θανάτου εἶναι ἡ αμαρτία. **Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ὑπογραμίζει ότι «ἡ γένεση ὅλων τῶν ἀνθρώπων προέρχεται**

ἀπό τόν Θεό, ἡ δέ φθορά καί ἡ συνέπειά της, πού εἶναι ὁ θάνατος, προήλθε ἀπό τήν δική μας κακία». Εἶναι ἐπομένως ὁ θάνατος δικῆς μας προαιρέσεως καί κακίας, ὄχι τιμωρίας καί ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ (Ι. Δαμακηνοῦ ἔκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθ. Πίστεως, ἐκδ.Πουρνάρα Θεσσαλ. 1976, σελ. 194)

Μετά τήν ἀμαρτία τοῦ Ἀδάμ, ὁ Θεός μέ τήν μεγάλη Του ἀγάπη καί εὐσπλαχνία ἐνέδυσσε τόν ἄνθρωπο μέ δερματίνοους χιτῶνες. **Στήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων βλέπουμε ὅτι αὐτοί οἱ δερμάτινοι χιτῶνες εἶναι ἡ φθορά καί ἡ θνητότητα πού εἰσῆλθαν στό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν ἀμαρτία.**

Κατά τόν Μέγα Βασιλεῖο ὁ Θεός ἐπέτρεψε τόν θάνατο γιά νά μή μείνει ὁ ἄνθρωπος αἰωνίως ζωντανός νεκρός. Σέ μιᾶ συγχωρητική εὐχή πού λέγεται ἀπό τόν Ἀρχιερέα,κατά τήν ἐξόδιο ἀκολουθία, μεταξύ ἄλλων σημειώνεται: **«...καί διά τοῦτο, ἵνα μή τό κακόν ἀθάνατον γένηται, φιλανθρώπως κελεύσας τήν κρᾶσιν, καί τήν μίξιν ταύτην καί τόν ἄρρηκτόν σου τοῦτον δεσμόν, ὡς Θεός τῶν Πατέρων ἡμῶν, τῷ θείῳ βουλήματι ἀποτέμνεσθαι καί διαλύεσθαι».**

Ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ ἔγινε γιά νά καταργηθεῖ ὁ θάνατος, ἡ ἀμαρτία καί νά νικηθεῖ ὁ διάβολος. **Ὁ Χριστός προσέλαβε θνητό καί παθητό σῶμα γιά νά νικήσει τόν θάνατο. Διά τῆς Σταυρώσεως καί τῆς Ἀναστάσεώς Του νίκηση τόν θάνατο καί ἔδωσε στόν ἄνθρωπο τήν δυνατότητα, ἀφοῦ ἐνώθει μαζί Του, νά νικήσει καί ἐκεῖνος στήν προσωπική του ζωή.** Αὐτόν τόν σκοπό ἐπιτελοῦν τά μυστήρια τῆς Εκκλησίας, καί μέ αὐτήν τήν ἔννοια ἡ σωτηρία τοῦ

άνθρώπου είναι ενέργεια του Θεού, αλλά και συνέργεια του ανθρώπου

Τό μυστήριο τῆς ἐξόδου τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ψυχοσωματικό ὄν, πού σημαίνει ὅτι ἡ ψυχή δέν ἀποτελεῖ τόν ὅλον ἄνθρωπο, ἀλλά οὔτε καί τό σῶμα συνιστᾷ τόν ὅλον ἄνθρωπον. Ἔτσι, λοιπόν, τήν στιγμή κατά τήν ὁποία, λόγω τοῦ θανάτου, χωρίζεται ἡ ψυχή ἀπό τό σῶμα γίνονται μυστηριώδη πράγματα. Ἡ ψυχή δέν ζοῦσε (ὑπῆρχε) πρὶν τῆ δημιουργία τοῦ σώματος, γι'αὐτό καί δέν θέλει νά ζήσει χωρίς αὐτό. **Ἡ ἐξοδος τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα γίνεται βιαίως, καί αὐτό εἶναι τό μυστήριο τοῦ θανάτου.**

Ἐμεῖς, βέβαια, θεωροῦμε ὅτι τό μυστήριο τοῦ θανάτου εἶναι φοβερό, γιατί διασπᾷ τήν ἐνότητα μεταξύ τῶν ἀγαπημένων προσώπων καί αὐτό εἶναι μιᾷ μεγάλη ἀλήθεια. **Ἀλλά δέν πρέπει νά ξεχνᾷμε ὅτι τό φοβερό εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα.**

Τήν ἀλήθεια αὐτήν τήν βλέπουμε καθαρά σέ ἕνα ἰδιόμελο τροπᾶριο τοῦ δ' ἤχου πού ψάλλεται κατά τήν νεκρώσιμη μυστηριακή ἀκολουθία, καί εἶναι ποίημα, **Ἰωάννου Μοναχοῦ, τοῦ Δαμασηνοῦ «Ὅντως φοβερῶτατον τό τοῦ θανάτου μυστήριον, πῶς ψυχή ἐκ τοῦ σώματος, βιαίως χωρίζεται ἐκ τῆς ἁρμονίας καί τῆς συμφυΐας ὁ φυσικώτατος δεσμός, θείῳ βουλήματι ἀποτέμνεται...».**

Ὁ θάνατος εἶναι ὁ τοκετός τῆς καινῆς(τῆς καινούργιας) Ζωῆς. «Ὁ δέ τοκετός μοι ἐπίκειται», γράφει στούς πιστούς τῆς Ρώμης ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος βαδίζοντας πρὸς τό μαρτύριο. Εἶναι κοντά ἡ ὥρα τῆς γεννήσεώς μου. **«Συγχωρέστε με ἀδελφοί. Μή μέ ἐμποδίσετε νά ζήσω, μή θελήσετε νά πεθάνω...Ἀφήστε με νά**

λάβω φῶς καθαρὸ. Μόλις φθάσω ἐκεῖ -κοντὰ στὸν Θεό- θὰ γίνω ἄνθρωπος...». «...Εἶναι καλὸ νὰ δύσω ἀπὸ αὐτὸ τὸν κόσμον πρὸς τὸν Θεό, γιὰ νὰ ἀνατεῖλω μπροστὰ Του».

Μέσα στη φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ ἐντάσσεται καὶ τὸ γεγονός ὅτι οἱ δίκαιοι βλέπουν ὀπτασίες ἁγίων ἀνθρώπων, ὥστε, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος, **νὰ μὴ δειλιάσουν μὲ τὴν ἔλευση τοῦ θανάτου, βλέποντας μὲ ποιούς πρόκειται νὰ εἶναι συμμέτοχοι καὶ ἔτσι «ἐκ τοῦ δεσμοῦ τῆς σαρκὸς ἄνευ πόνου καὶ φόβου ἀπολυθῶσι».**

Ἀναφέρεται ἐπίσης ἡ περίπτωση μιᾶς γυναίκας ὀνόματι **Ταρσίλας**, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν καιρὸ τῆς ἐξόδου της, ἐνῶ βρισκόταν πολλοὶ ἄνθρωποι πλησίον της, εἶδε τὸν Ἰησοῦ ἐρχόμενον. Τότε μὲ μεγάλη κραυγὴ ἔλεγε σὲ ὅλους τοὺς παρευρισκομένους: **«ἀπόστητε, ἀπόστητε, ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται» καὶ βλέποντας αὐτὴν τὴν θεωρία ἐξήλθε ἡ ψυχὴ της.**

Ἀναφέρεται ἐπίσης ἀπὸ τὸν ἴδιο ἅγιο ὅτι κάποια γυναίκα, ὀνομαζομένη Μοῦσα, πρὶν ἐξέλθῃ ἡ ψυχὴ της, εἶδε τὴν Θεοτόκο πού ἐρχόταν πρὸς αὐτήν. Τότε μὲ βλέμμα κατακόκκινο ἀπὸ ντροπὴ καὶ σεβασμὸ, καὶ μὲ φωνὴ πρασιὰ ἀποκρίθηκε: «Ἰδού Κυρία ἔρχομαι, Ἰδού Κυρία ἔρχομαι» καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο παρέδωκε τὸ πνεῦμα της

Μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν

Ἡ ζωὴ τῶν ψυχῶν μετὰ τὴν ἐξοδὸ τους καὶ μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ὁποία θὰ ἐνωθοῦν μὲ τὰ ἀναστημένα σώματα, λέγεται **«Μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν».** **Ἡ ψυχὴ, δηλαδή, βρίσκεται στὸ μέσον μεταξύ τῆς**

βιολογικής ζωής και της έκ νέου επισυνάψεως της μέ το άφθαρτοποιημένο σώμα, μετά την άνάστασή του.

Γι' αυτό «ει γάρ και χωρίζεται ή ψυχή του άνθρώπου έν τῷ θανάτῳ, άλλ' ή ύπόστασις άμφοτέρων μία και ή αυτή έστιν». Γι' αυτό και ο Κύριος στην παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου, λέγει ότι ο πλούσιος είδε τον Λάζαρον στους κόλπους του Άβραάμ και όχι άπλῶς την ψυχή του Λαζάρου.

Αυτό φανερώνει ότι ο θάνατος, δηλαδή ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα δέν καταργεί την ύπόστασι του άνθρώπου. Ο άνθρωπος διατηρεί την άυτοσυνειδησία του παρά τον χωρισμό. Ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα είναι προσωρινή κατάσταση, αφού πάλι θά ένωθοῦν κατά την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού.

Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης λέγει ότι δέν πρόκειται για κάποιο τόπο, αλλά για κάποια κατάσταση της ψυχής.

Συμπερασματικά μπορούμε νά ποῦμε ότι ή «Μέση κατάσταση των ψυχῶν» είναι μία περίοδος άναμονής κατά την διάρκεια της οποίας οι ψυχές προαπολαμβάνουν αυτά πού περιμένουν και τά όποια έχουν σχέση μέ όσα έζησαν, όταν βρίσκονταν ένωμένες μέ τά σώματα. Γι' αυτό χρειάζεται νά προσευχόμαστε για τους νεκρούς μας, γιατί τό έχουν πολύ μεγάλη άνάγκη. Σε αυτό συντελοῦν τά μνημόσυνα και οι προσευχές της Έκκλησίας. Κάνοντας τά μνημόσυνα, από τή χάρη και μόνο του Θεού δεχόμαστε τή σωτηρία όχι από άυτενέργεια του νεκρού, ή τή μετάνοιά του, τή θλίψη και όδύνη του.

Τά μνημόσυνα καί οί προσευχές γιά τούς νεκρούς ;

Ἡ Ἐκκλησία, σάν μητέρα φιλόστοργη, παρακαλεῖ τό Νυμφίο Χριστό, καί εὐχεται γιά τούς νεκρούς γιατί γνωρίζει τήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ξέρει πόσο ἀσθενής εἶναι ἡ ἀνθρώπινη φύση. **Αὐτοί τώρα δέν μποροῦν τίποτε νά προσφέρουν στόν ἑαυτό τους. Ἐμεῖς πού ζοῦμε μποροῦμε νά τούς βοηθήσουμε μέ τό νά παρακαλοῦμε τούς ἁγίους, γιατί αὐτοί ἔχουν μεγάλη παρρησία στόν Θεό.** Ὁ ἱερός Ἐπιφάνιος λέγει: «Ἀναγκαῖα ἡ Ἐκκλησία μνημονεύει τούς πεθαμένους...».

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος σημειώνει πώς καί γι' αὐτόν πού μέ εὐσέβεια πέθανε, μήν παραλείψεις λάδι καί κεριά νά φέρεις στόν τάφο του καί νά ἐπικαλεσθεῖς τόν Χριστό, τόν Θεό. **Γιατί αὐτά εἶναι ἀποδεκτά ἀπό τόν Θεό καί θά φέρουν μεγάλη ἀνταπόδοση σ' αὐτόν, τόν νεκρό. Τό λάδι καί τό κερὶ εἶναι ὀλοκαύτωμα, ἡ δέ θεία καί ἀναιμακτη θυσία ἐξιλασμός.**

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος θά πεῖ: «Ἄς ἐπινοήσουμε ὠφέλεια γιά ὄσους πέθαναν, ἄς δώσουμε σ' αὐτούς τήν βοήθεια πού ἀρμόζει. **Ἐννοῶ ἐλεημοσύνες καί προσφορές. Λέγω ὅτι ἡ εὐχή πού διαβάζει ὁ ἱερέας γιά τούς πεθαμένους κατά τήν διάρκεια τῶν φρικτῶν καί ἀχράντων μυστηρίων εἶναι γιά νά φέρει μεγάλο κέρδος καί ὠφέλεια».**

Περί ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν

Ὅταν κάνουμε λόγο γιά ἀνάσταση νεκρῶν ἐννοοῦμε ἀνάσταση τῶν σωμάτων. Οἱ ψυχές δέν πεθαίνουν ποτέ ὄντολογικά, ἀφοῦ ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ. **Κατά τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση ἡ ψυχὴ δέν εἶναι ἀγέννητη**

- άκτιστη, ούτε υπήρχε πρώτα, αλλά είναι κτιστή, αφού δημιουργείται σε μία συγκεκριμένη στιγμή. Είναι άθανατη ή ψυχή γιατί έτσι τό θέλησε ο Θεός. Από την δημιουργία της ο Θεός τής χάρισε τό άθανατον, δηλαδή νά μήν έχει τέλος. **Έτσι τό άθανατο είναι ιδίωμα τής ψυχής, αλλά κατά χάριν και όχι κατά φύσιν.**

Βασική και βεβαία είναι ή πίστη τής όρθόδοξης παράδοσης περί τής αναστάσεως τών νεκρών, περί αύτου άρκοϋν μερικά παραδείγματα από την Άγία Γραφή:

Στήν διδασκαλία του Ό Ίησοϋς Χριστός λέγει: *«έρχεται ώρα, έν ή πάντες οί έν τοις μνημείοις άκούσονται τής φωνής αύτοϋ, και έκπορεύσονται οί τά άγαθά ποιήσαντες είς άνάστασιν ζωής, οί δέ τά φαϋλα πράξαντες είς άνάστασιν κρίσεως»* (Ιω. ε' 25).

Η Μαρθά ή αδελφή του Λαζάρου λέγει στον Ίησοϋ: *«οίδα ότι αναστήσεται έν τή έσχάτη ήμέρα»* (Ιωάν. ια' 11-17), τότε ο Ίησοϋς τής είπε: *«Έγώ είμι ή άνάστασις και ή ζωή ».*

Ο προφήτης Ησαΐας λέγει: *«αναστήσονται οί νεκροί και έγερθήσονται οί έν τοις μνημείοις και εύφρανθήσονται οί έν τή γή».*

Ο προφήτης Ίεζεκιήλ αναφέρει: «Ο Κύριος έθεσε τό χέρι Του επάνω μου..και μου είπε: «προφήτευσε για τά όστᾶ τά ξηρά». «...Αυτά λέγει ο Κύριος είς αυτά τά ξηρά όστᾶ: ιδού έγώ φέρω είς έσᾶς πνεϋμα ζωής, θά δώσω είς έσᾶς νεϋρα, θά σᾶς καλύψω μέ σάρκα, θά άπλώσω επάνω είς έσᾶς δέρμα και θά δώσω τό Πνεϋμα μου σ' έσᾶς, θά άποκτήσετε ζωήν και θά ζήσετε. **Έτσι δέ θά μάθετε, ότι έγώ είμαι ο Κύριος».** Τότε ο Κύριος μου είπε: **«Μίλησε έκ μέρους μου στην πνοή, μίλησε άνθρωπε, και πές στην πνοή: Ο Κύριος λέει τά έξής: Έλα από τούς**

τέσσερεις άνέμους και μπές μέσα σ' αυτούς τούς νεκρούς, για να πάρουν ζωή» (Ιεζ. λζ' 1-5) (όρθρος Μεγ. Σαββάτου).

Κατά τό άποστολικό χωρίο (Α' Κορ. ιε' 42) τοῦ Παύλου, τέσσερα είναι τά γνωρίσματα πού θά έχει τό άναστημένο σῶμα: θά είναι άφθαρτο, δοξαμένο, δυνατό και πνευματικό, όπως και τό άναστημένο σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Η άνάσταση τῶν σωμάτων συνδέεται μέ τήν άνάσταση ὅλων τῶν μελῶν τοῦ σώματος.

Ταφή ή καύση τῶν νεκρῶν ;

Τό συμπέρασμα είναι ὅτι θά γίνει ή άνάσταση τῶν νεκρῶν. Αυτό μαρτυρεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ και ἐπιβεβαιώνουν οἱ Ἅγιοι μέ τή ζωή και τά ἔργα τους. **Γι' αυτό και στεκόμαστε μέ σεβασμό στό ανθρώπινο σῶμα. Ὁ σεβασμός στό ανθρώπινο σῶμα ἐκδηλώνεται και στόν ἐνταφιασμό του.**

Στήν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία δέν υἰοθετεῖται ή καύση ή ή ἀποτέφρωση τοῦ σώματος, ἀλλά ὁ ἐνταφιασμός του. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ὁμως μέ τή δική του θέληση ἐπιθυμεῖ τήν καύση τοῦ σώματος του, δείχνει ὅτι δέν πιστεύει στήν άνάστασή του. Δέν είναι καθόλου τυχαῖο ὅτι ἐκεῖ πού ἐπικράτησε ή καύση τῶν νεκρῶν ἐπικρατοῦσαν ἀντιλήψεις ὅτι τό σῶμα είναι φυλακή τῆς ψυχῆς.

Οἱ λαοί πού δέν τιμοῦν τούς νεκρούς, δέν ἔχουν προοπτική ἐπιβίωσης. Αυτό φαίνεται ἔντονα στη δική μας ἐποχή, ὅπου ή ταφή τῶν νεκρῶν έχει λάβει ἕνα χαρακτήρα μιᾶς τυπικῆς διαδικασίας και ὄχι αὐτῆς τῆς σεμνῆς **τελετῆς ὅπου τιμώντας τόν νεκρό τιμάμε τή ζωή πού ἔφυγε και πρόκειται να ζήσει σέ ἕναν ἄλλο κόσμο.**

Ἡ καύση εἶναι πράξη βίας ἐπὶ τοῦ σώματος. Ἡ διαδικασία τῆς φθορᾶς τοῦ σώματος πρέπει νὰ εἶναι φυσική καὶ ποτέ ἐξαναγκασμένη· **ἡ φύση ἀναλαμβάνει τὴν φθορὰ τοῦ σώματος.**

Ἡ καύση εἶναι καθαρὰ μηδενιστική πράξη, πού σηματοδοτεῖ τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου, **ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ ταφή σηματοδοτεῖ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν προσδοκία τῆς ἀναστάσεως.** Ἡ καύση τῶν νεκρῶν κεῖται ἐκτός τῆς ὀρθοδόξου ἀληθείας πού καθορίζεται ἀπὸ τὸν ἀποστολικὸ λόγον.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος διασαφηνίζει ὅτι «Ὁ Χριστὸς πέθανε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας σύμφωνα μὲ τὶς Γραφές καὶ ὅτι ἐτάφη, ὅτι ἀναστήθηκε τὴν τρίτη ἡμέρα σύμφωνα μὲ τὶς Γραφές» (Α' Κορ. ιε' 3-4).

Ἡ λεπτομερὴς ἀναφορὰ πού γίνεται στὴν Θεόσωμο ταφή τοῦ Κυρίου μας ὑπὸ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, καταδεικνύει μὲ ἀδιαμφισβήτητο τρόπο τὴν μεγίστην σημασία της.

Ἔλαβε καταδίκη ὁ Ἀδάμ: «Νὰ εἶναι καταραμένη ἡ γῆ στὰ ἔργα σου» (Γεν. γ' 17) καὶ «ἀγκάθια καὶ τριβόλια νὰ σοῦ φυτρώνου» (Γεν. γ' 18). **Γι' αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς δέχεται τὰ ἀγκάθια, γιὰ νὰ διαλύσει τὴν καταδίκη, καὶ γι' αὐτὸ θάπτεται στὴ γῆ, ὥστε ἡ καταραμένη γῆ ἀντὶ γιὰ κατὰρα νὰ δεχθεῖ εὐλογίες.**

Φυτεύθηκε τὸ δένδρο τῆς Ζωῆς (ὁ Χριστὸς) μέσα στὴ γῆ, γιὰ νὰ ἀπολαύσει τὴν εὐλογία ἡ καταραμένη γῆ καὶ γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ νεκροί.

Ὁ Δανιὴλ στο ζ' 13-14). ἀναφέρει χαρακτηριστικά: **«Μέσα στὰ σύνεφα τοῦ οὐρανοῦ εἶδα νὰ ἔρχεται κάποιος πού ἔμοιαζε μὲ ἄνθρωπο (ὡς υἱὸς ἀνθρώπου), ἔφθασε μέχρι τὸν**

Προαιώνιο και όδηγήθηκε μπροστά του. Σ' αυτόν δόθηκαν
έξουσία και δόξα και βασιλεία, ώστε όλοι οι λαοί, κάθε
έθνικότητας και γλώσσας, νά τον ύπηρετούν. Ή έξουσία του θά
εΐναι αΐώνια και άτελεύτητη, και τό βασιλειό του δέν θά
καταστραφεΐ ποτέ»

Πρωτ/ρου Ίωάννου Άγγελιδάκη